

Szerkesztőségi iroda:
Nagybcskerek, Zápolya-u. 1.,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybcskerek, Zápolya u. 1.
hová a hirdetések, az előfize-
tések és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások inté-
zendők.
..... Telefon-szám 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.
Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LAJOS.

Előfizetési árak:
Egész évre — — — 24 K.
Félévre — — — 12 K.
Negyedévre — — — 6 K.
Egy óra — — — 2 K.
— Egyes szám ára 8 fillér. !

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadta-
nak el. Azonkívül az összes
hirdetési irodákban.

Megjelenik vasár- és ünne-
pnapok kivételével mindennap
délután 5 órakor.

Nagybcskerek, 1912.

XLI. évfolyam 73. szám.

Péntek, március 29.

Nehéz órák.

— márc. 29.

Kossuth Ferenc tegnap közölte a miniszterelnökkel, hogy pártja a rezolúció dolgában formákhoz és szavakhoz nem ragaszkodik ugyan, de a rezolúció lényegét elejteni semmiesetre sem hajlandó. A miniszterelnök ezt a közlést tudomásul vette, végleges választ azonban nem adhatott reá. Itt ugyanis részint novumról, részint törvényt érintő tervek-ről van szó és ha ezek a tervek nem is Khuen gróf kezdeményezései és ha ő e tervek meghallgatásával csupán udvariassági kötelességet teljesített is, — mint királyi megbízott még sem dönthet felőlük a korona tájékoztatása nélkül.

Éppen ezért Khuen gróf a tett proposíciókat se el nem fogadta, se vissza nem utasította, hanem közölte Kossuth Ferencel, hogy azokról jelentést fog tenni a királynak. A miniszterelnök e célból tegnap délután Bécsbe utazott s ma audienciára megy és közli az uralkodóval, hogy a fölmerülni látszott új alap sem vezetett megoldásra. Kossuth Ferencnek pedig csak annyit mondott, hogy bár a döntés természetesen a királyé, de amennyire ő a helyzetet ismeri, már most sem nyújthat kilátást.

Ezzel a kibontakozás, illetve a válság ügye visszakerült ugyanabba a viaszatlan helyzetbe, melyben a Kossuth-féle proposíció fölmerülése előtt volt. Az egyik oldalon még mindig egy sarkalatos nemzeti jog elhomályosításától, a má-

sik oldalon még mindig a felségjogok esorbitásától tartanak. És még mindig nem sikerült megtalálni azt a neutrális pontot, melyen mindkét felfogás teljes elvontartás mellett becsületes öszinteséggel találkozhatnak.

Akármilyen komolyaknak érezzük is a pillanatokat, a reményt még sem adjuk föl. Ha valaha volt kérdés, melyről nem volt frázis azt mondani, hogy ezt meg kell oldani, akkor ez a kérdés az. Itt most óriási nemzeti, de egyúttal semmivel sem kisebb dinasztikus érdekekről van szó. A 67-es alap példátlan megerősödése vagy teljes diszkreditálása, a király és a nemzet harmóniájának rögtönös helyreállítása vagy szinte orvosolhatatlan megbontása, a királyi és nemzeti erő és tekintély, az alkotmányos guvernementálmusz megszilárdítása vagy elernyedése forog itt kockán.

A kérdés fontossága iránt nincs sehol semmi kétség. A nemzet érzi a következő döntés súlyát. És maga a király is belátja, vallja, hogy a dinasztikus politika Magyarországon még soha olyan kedvező szituációra nem talált, mint most találna kedvező megoldás esetén. Viszont pedig soha annyira kedvezőtlen helyzet nem volt, mint most lenne, ha az elintézés nem keltene közmelegnyugvást.

Kétségtelenül nehéz órákat élünk most, de ha logikával valaha következett volna lehetett, ha az erkölcsi érzés valamikor igazságot diktált, akkor reményeinket tények fogják igazolni és a köz-

megelégedést keltő kibontakozás minden nehézség dacára nem sokáig fog várattatni magára.

HIREK.

— **Személyi hír.** Dr. Dellimanics Lajos főispán tegnap este visszaérkezett Budapestről, ahol egy hétig tartózkodott hivatalos ügyekben.

Jankó Ágoston alispán több napi távollét után ma szintén visszaérkezett Nagybcskerekre.

— **Az espereskerületek új beosztása.** A esanádi egyházmegye kormányzatában többször merültek fel esetek, melyek a mostani espereskerületek más és jobb beosztását indokolják. A közigazgatási határok, a vasuti hálózat és egyéb közlekedés, valamint az érdekközösségnek újabb csoportosulása sokszor alkalmatlanná teszi a régi kereteket, s az esperesek újabb beosztását, határjelzését sürgeti. Ezeknek a szempontoknak a hatása alatt felhívja Glattfelder püspök az esperesi kerületeket, hogy idei tavaszi gyűlésükön ezzel a gondolatlall foglalkozzanak s ha a jobb egyházkormányzati tekintet azt javasolja, jól megindokolt határozatokat hozzanak és előterjesztésüket f. évi június hó végéig juttassák el hozzá. Számos ok mellett szól, hogy az esperesi kerületek határai lehetőleg egybeessenek a közigazgatási határokkal.

— **Temetés.** Tegnap délután 4 órakor temették el a 26-ikán elhunyt Wíngler Ferenc nagybcskerekéi gépgyárost. A köztisztviselőben álló férfi temetésére nagy számú gyászoló közönség gyűlt össze a kiterjedt rokonságon kívül. Megjelent a temetésen a város tisztviselői kara dr. Perisics Zoltán polgármester vezetésével, azonkívül a városi képviselőtestületnek számos tagja. A gyászszertartást Magyar Pál pápai kamarás, apátplébános végezte fényes segédlettel. A háznál való szertartás után a menet a róm. kath. temetőbe indult, ahol

A rádiumról.

A „Torontál” eredeti tárcája.

Amint a Röntgen-sugarak a fizikában, az Ehrlich-Hata 606 szere a gyógyászatban, ugy a rádium nemcsak a fizikában és vegytanban, hanem az orvostudományban is nagy forrongást idézett elő. A rádium maga egy elem, épp úgy mint a vas, arany stb., csak hogy oly tulajdonságokkal bír, melyeket eddig soha el nem képzeltek, hogy egy elemben feltalálhatók legyenek. Felfedezése t. i. azt mutatja, hogy a testek, vagyis azok elemei folytonos átalakulásban vannak és ezen átalakulás folytán vegyi uton új és új erőket fejtenek ki és új testeket, elemeket alkot, vagyis a biblia „porból vagyunk és porrá leszünk” mondása a valóságnak felel meg.

Bequerel francia kemikus volt az első, aki azt tapasztalta, hogy némely ércetek maguktól folyton sugarakat bocsátanak ki, amennyiben látta, hogy az uránércetek a fényképészeti lemezeken foltot hagynak hátra, ha azokon bizonyos

ideig feküdtek. Ezen ércetek kisugárzó hatását azután Curie és neje kemikusok tovább kutatták, míg Curie asszony Bémont asszisztenssel együtt 1898-ban felfedezte a rádiumot.

A rádium fizikai és kémiai tulajdonságainak kutatása alkalmával a tudósok még hozzá hasonló — eddig ismeretlen — kisugárzó elemeket is fedeztek fel így a shoriumot, aktiviumot, Poloniumot. Azonban ez utóbbiak mind nem oly hatásúak és hosszúéletűek, mint a rádium, mivel az utóbbi csak 2000 év múlva alakul át végső elemévé: ólomra.

A rádium, mint említém, oly elem, mely folyton szétesik, azaz átalakulásával új erőt fejt ki s így felfedezésével azt gondolták, hogy a perpetuum mobile, azaz az örökmozdony rejtélye meg van fejtve. De sajnos, utóbb kitűnt bizony, hogy a rádium nem marad meg mindig annak ami, hanem időnk hosszú során át ismét tehetetlen elemmé lesz. A rádium felfedezésével Helmholtz törvénye az erők átalakulásáról is szilárdabbá lett, amennyiben, mint látni fogjuk, a rádium-

nak folytonos átalakulása, mely vegyi uton megy végbe, új és új erőket fejt ki éveken keresztül. Ezen vegyi szétesése folytán folyton sugarakat lövel magából, melyek elektromos erővel, Röntgensugár hatásúak, hőt fejlesztenek és gázt bocsátanak ki. Azután a rádium Poloniummá válik s végül ólom lesz. Ezen teljes vegyi átalakulását azonban még végleg nem ismerjük, tehát még sok felfedezni valót hagy hátra a vegyészeknek és fizikusoknak. Hogyha a rádium ólomra lesz, az alchimistáknak ad majd igazat, t. i. jöhet az az idő, amikor vegyi uton esetleg vashól aranyat v. ezüstöt állítanak elő.

Az orvostudományban már régen használják a Röntgensugarakat és pedig nemcsak idegen testeknek az emberi szervezetben (tüd, golyók stb.) való felkutatására, hanem különféle bőrbetegségek és daganatok gyógyítására s miután a rádiumban nemcsak Röntgensugarak, hanem más sugarak is vannak, így a rádiumot is kezdték használni. Elsősorban a belőle eredő gázt, az ugynevezett ema-

Eredeti müncheni „Salvator-sör” naponta friss csapolás. Ezenkívül Dreher Korona-sör is állandóan csapon van MARCOIN JENŐ éttermében.

az elhunytat a családi sirboltban helyezték örök nyugalomra.

— **Koszorúmegváltás.** Wingler Ferenc, városunk e derék polgárának elhunytakor koszorúmegváltás címén Annau Ádám 10 K-t és Annau János 20 K-t küldött az árvaházegyletnek. Az adományért e helyütt mond halás köszönetet az árvaházegylet elnöksége.

— **Méhészeti tanfolyam.** A földművelésügyi miniszterium a földműves gazdák részére Gödöllőn, a vasuti alkalmazottak részére pedig Szegeden, Kaposvárott és Szatmáron méhészeti tanfolyamot rendez, amely 18 napig tart. A tanfolyam a résztvevőkre nézve teljesen ingyenes, amennyiben nemcsak ellátásban részesülnek, de a m. kir. államvasutak III. osztályu utijegyük árát is megtérítik, ha felvételük esetén a részükre megküldendő féláru jegyváltásra jogosító igazolvány használatával utaznak. A gödöllői tanfolyam ez évi május 2—19-ig, május 22-től június 8-ig, június 12—29 és július 3—20. között tartatik, a szegedi, kaposvári és szatmári tanfolyam pedig július 1—18. és július 22. augusztus 8. között. Minden tanfolyamra csak husz hallgatót vesznek fel és a pályázati kérvényt legkésőbb egy hónappal a tanfolyam kezdete előtt a földművelésügyi miniszteriumhoz kell benyújtani.

— **Csak Mauthner-féle magvakat** vásárolnak helyesen gondolkodó, számító gazdák és kertészek még akkor is, ha mások olcsóbbak volnának, mert tapasztalatból tudják, hogy ez csakis a magvak rovására és a vevők kárára lehetséges.

— **Lóosztályozás.** Nagybeeskereken a szokásos 3 évi lóosztályozást ma kezdték meg a vásártéren. A lóosztályozást még holnap és holnapután is folytatják. A katonai bizottságon kívül a város részéről dr. Mirkov Iván rendőralkapitány és Fülep György városi állatorvos vesznek részt a lóosztályozáson.

— **Az áprilisi napfogyatkozás.** Április elsején részleges holdfogyatkozás lesz, amelyet április 17-ikén napfogyatkozás követ. A csillagászok feszült várakozással néznek az elé a napfogyatkozás elé, amelynek az lesz a főérdekessége, hogy gyűrűs lesz, de olyan vékony gyűrűvel, hogy nem lehet előre megmondani, nem lesznek-e olyan helyek is, ahol teljes napfogyatkozásnak fog tetszeni. A napfogyatkozás központjának a vonala Dél-Amerika északi részén kezdődik és Venezuelán, Angol-Guyanán, az Atlanti óceánon, északnyugati Spanyolországon, Észak-Franciaországon és Németország északi részén át, egészen Oroszországig fog terjedni. Venezuelában a napfogyatkozás napkeltekor éppen véget ér, Szibériában pedig éppen napnyugtakor fog kezdődni. Európában a megfigyelési viszonyok rendkívül kedvezőek lesznek. A

natiót vízben feloldva részint ivásra és fürdésre használják. Innen magyarázható némely forrásfürdő és azok iszapjainak eddig ismeretlen kiváló hatása, pld. Gastein, Baden-Baden, Pöstyén stb. De a fürdés alkalmával belégzett gáz-emánatio még hatásosabb a szervezetre s így most kiválóan ez utóbbinak fejlesztését kultiválják. A f. hó elején Berlinben tartott nemzetközi balneologiai (fürdőorvosok) kongresszuson nagy vita folyt a klinikusok és fürdőorvosok közt, amennyiben első a rádiumbelégzésnek tulajdonították a rádium főhatását, míg a fürdőorvosok csakis a fürdésnek és a forrásvízi ivásnak tulajdonítják. Ezen vitás kérdés eldöntését azután a kongresszus két egyetemre bízta és pedig egy berlini és egy párisi egyetemre, ahol Madame Curie van alkalmazva. Jelenleg tehát a rádiumot ivásra, fürdésre és mint inhalatiót főként idegzsábák, álmatlanság, idült csuzok és köszvényénél használják jó eredménnyel.

De mint említém a rádium hőszugár-

középvonal például csaknem pontosan áthalad a párisi csillagászati intézetben, továbbá Hamburg, Kiel és Pétervár városokon. A középvonal mentén a hold a napnak több mint kilenczederészét elfödi. Magyarországon délelőtt 11 és 12 óra között következik be a napfogyatkozás. Dél felé a fogyatkozás egészen Afrika és Arábia északi részéig lesz látható.

— **Nagy szerencsétlenség Módoson.** Mint Módosról jelentik, ott az ottani templom építésénél nagy szerencsétlenség történt. Az épülő templom boltíve ugyanis beszakadt s 6 munkást maga alá temetett. A munkások közül kettő meghalt, 4-en életveszélyesen megsebesültek. A vizsgálatot megindították, hogy a szerencsétlenségért kit terhel a felelősség.

— **Furesa házasság.** Temesvárról jelentik: Lőrincz Anna valedányi hetven éves asszony szemét vetett Zsorecz Demeter harminc éves legényre, akivel mindenáron el akarta magát vétetni. A legénynek azonban nem kellett és tudni sem akart az öreg asszonyról. Közben azonban megtörtént az, hogy az asszony Ikomia nevű leánya anyai örömei elé nézett. Az apa természetesen ismeretlen volt. Lőrincz Anna fogta magát és kérését adott be gyermekért Zsorecz Demeter ellen, ráfogta, hogy ő a leánya születendő gyermekének apja. Tárgyalásra kerülvén a sor, a járásbíró a tagadásban levő Zsorecz előtt kérdezte Lőrincz Annát, hogy hajlandó-e békésen kiegyezni. Az öreg asszony kijelentette, hogy kérését visszavonja, hogyha Zsorecz kinyilatkoztatja, hogy őt feleségül veszi. A bíró véleménye az volt, hogy tán jobb volna, ha a legény a leányt venné el, nem pedig az anyát, de az utóbbi konokul ragaszkodott kívánságához. Végre is Zsorecz, hogy ne keljen gyermektartást fizetnie, belement a dologba. Így tehát nem lesz belőle apa, hanem mindjárt öregapa. A furesán összekerült mátkapár már ki is van hirdetve.

Egy másik jelentés meg így adja elő a furesa házasságot: Zsorecz Demeternek már régtől fogva volt szerelmi viszonya a fiatal és szép Lőrincz Ikonniával. A viszony „következetes” maradt és nem tagadta meg a leánytól az anyai örömeit. De ekkor talpára állott a „menyecske” és követelte, hogy a esábitó tegye jóvá hibáját és vezesse az anyakönyvvezető elé. A „boldog” apa megvakarta a füle tövét és hosszas gondolkodás után kibökte:

— Hát majd beszélék a — mamával . . .

Diktum, faktum. Beszélt a mamával és szépen megegyeztek, hogy majd ők kelnek egybe. E tervüket végre is hajtották és ebben a leányasszony, ki most

zással, elektromos sugarakkal és Röntgen-sugarakkal is bír és ezeknek befolyását az emberi és állati szervezetre is tanulmányozták s így azt tapasztalták, hogy külsőleg — kisugárzás által — gyengén alkalmazva az anyagcsereére jó hatással van, míg erősen, hosszabb ideig alkalmazva szövethalást, tehát ronesolást idéz elő. Ezen utóbbi kisugárzó hatását különféle módon alkalmazva bőrbetegségek — lupus, psoriasis — anyajegyek, felületes rákok, sőt gyógyíthatatlan rákok elmulasztására is használják. Hogy a rádium gyengén használva az anyagcsereére és így a szervezetre jó hatással van, hosszabb ideig tartó hatása pedig rombolólag hat, arra a gondolatra ösztönöztek, hogy talán a földnek rádium tartalma hat fejlesztőleg az emberre, amikor a világra jön és később, hogy tovább él, a rádium hatása folytán öregszik.

Abban a kérdésben, hogy a föld még hány esztendeig állhat fenn, a rádium fölfedezése a geológusoknak adott igazat. A fizikusok ugyanis csak 40 millió

„vad-férjében” egyuttal apát és apóst is talált, — csodálatos módon — szintén megnyugodott.

TÁJÉKOZTATÓ.

Az ingyenes olvasóhelyiség és közkönyvtár nyitva van minden nap délután 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon délután 2 órától este 10-ig. Könyvtárra vasárnap, szerda, péntek délután 5—7 óráig.

Március 31. A fülharmoniai egylet 16. gyűlése.

TÁVIRATOK.

A politikai válság.

Szaporodnak a bonyodalmak. — A miniszterelnök a királynál. — A magyar kormány összes tagjait Bécsbe hívták. — Ma este minisztertanács lesz Bécsben.

B u d a p e s t, márc. 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) A jelen pillanatban a válság annyira összebonyolódott, hogy arról itt elmélkedni s a következményeket fejtegetni céltalan dolog. Csak annyit említünk meg, hogy aminő a jelentések sejtetik, nagy, váratlan és ugy lehet súlyos fordulat következik.

A mai eseményekről szóló jelentésünk az alábbiak:

Lukács és Khuen Bécsben.

Bécsből sürgönyzik: Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök és Lukács László pénzügyminiszter tegnap este fél 7 órakor Bécsbe érkeztek és a Magyar Házba szálltak. A két államférfi ma reggel fél 9 órakor Khuen dolgozó szobájában hosszabb ideig tanácskozott.

A miniszterelnök a királynál.

Ma reggel 9 órakor külön udvari futár hozta a kabinet irodából Khuen-Héderváry grófnak a meghívót, amely a miniszterelnököt 10 órára hívta kihallgatásra a királyhoz. A miniszterelnök fél 10 órakor kocsira ült és Schönbrunnba hajtatott. A Magyar Házból való eltávózása előtt egy újságíró ezzel a kérdéssel fordult a miniszterelnökhöz:

— Kegyelmes ur, most beadja a kormány végleges lemondását?

Khuen erre mosolyogva csak ennyit felelt:

— Talán még nem.

esztendőt jósoltak a földnek, míg a geológusok 100 millió esztendőt. Most valószínűbb ez utóbbi állítás, mivel a föld rádiumtartalma állandóan sok hőt fejleszt s ez a hő a föld életét hosszabb időre biztosítja.

Nem érdektelen megjegyezni, hogy jelenleg Berlinbe az összes világrészekből összegyűltek a fizikusok, kemikusok és orvosok (s így látható ott kínai, japán — különösen sok — amerikai, sőt afrikai és ausztráliai is), kik ezt a legújabb drága elemet tanulmányozzák.

A rádium előállítása nagyon fáradságos, amennyiben egy gramm előállításához néhány tonna uránércet kell feldolgozni s ezért olyan drága ez az elem, hogy ma egy grammnak az ezredrésze 400—500 koronába kerül. Mai napig az egész világon eddig csak tíz gramm rádium forog közkézen, de az is legtöbbször csak fizikusok, vegyészek laboratóriumaiban vagy klinikákon látható.

Dr. Kuszing János.

APOLLO BIOSKOP

MŰSOR: Március 29., 30., 31-én, péntek, szombat, vasárnap.

„URÁNIA” TUDOMÁNYOS SZÍNHÁZ

A budapesti „URÁNIA” tud. színház nagybeeskereki fiókja

Előadások: pénteken este fél 7 órakor, szombaton este 9 órakor, vasárnap d. u. 4 órától este 10 óráig

Helyárak: Páholyülés 1 K., I. hely 60 fill., II. hely 40 fill., III. hely 30 fill.

Gyermeknek: Páholyülés 60 f., I. hely 40 f., II. hely 30 f., III. hely 20 fill.

A leánykereskedő gróf

Erkölcsdráma 3 felvonásban.

A miniszterelnök fél óra hosszat volt a királynál, azután visszatért a Magyar Házba, ahol ismét Lukács Lászlóval tanácskozott hosszasan.

A magyar kormány összes tagjait felhívták Bécsbe. — Minisztertanács Bécsben.

Kuen-Héderváry Károly gróf mai királyi kihallgatása után a következő felhivatalos kommunikátort adták ki:

Öfelsége a miniszterelnököt fél órai kihallgatáson fogadta. A kihallgatás után Kuen-Héderváry Károly gróf visszatért a Magyar Házba, ahol Lukács László pénzügyminiszterrel tanácskozott. Az audienciáról visszajöve a miniszterelnök intézkedett, hogy a kabinet összes tagjai még a mainap folyamán Bécsbe érkezzenek. Ma este Bécsben magyar minisztertanács lesz. Illetékes helyről közlik, hogy a kormány komoly elhatározás előtt áll.

Ez a felhivatalos jelentés és különösen a jelentésnek utolsó passzusa széles körben nagy feltűnést kelt. Bécsi politikai körök ezt a passzust oda magyarázzák, hogy vagy Házfelosztás lesz, vagy még ennél is komolyabb dolog történik.

A ma esti minisztertanács voltaképpen ugynevezett koronatanács lesz, mert hír szerint a mai bécsi magyar miniszteri tanácskozáson a király fog elnökölni. A bécsi jelentés szerint ennek a minisztertanácskozásnak egy királyi manifesztum kibocsátása lesz a célja.

A mai magyar minisztertanácsot holnap közös miniszteri tanácskozás követi.

A véderőreform keresztülhajtása.

Az „Est” című lap mai számában, állítólag kitűnő forrásból, azt a valószínűtlenül hangzó értesülést közli, hogy a kormány a véderőreformot minden rezolúció nélkül a házszabályok legszigorubb alkalmazásával keresztülforszírozná a parlamentben. Az „Est” értesülése szerint erre az alkalomra Návay Lajos elnök leköszönne és Tisza István lenne a Házelnök.

Az abaujmezei főispán lemondása.

Budapest, márc. 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Kassáról sürgönyzik, Sziklay Ede Abauj-Torna vármegye főispánja ma táviratilag bejelentette lemondását a belügyminiszternek. A kassai jelentés szerint a lemondás oka az, hogy a főispán a városi gázgyári bizottságba egy 48-as tagot is jelölt. E miatt Kassa város közgyűlésén Blánár Béla képviselő megtámadta a főispánt s vele együtt a munkapárti városi képviselők kijelentették, hogy addig nem vesznek részt az ülésen, amíg a főispán ezt a jelölést vissza nem vonja.

Az angol nők nem kapnak szavazati jogot.

Budapest, márc. 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Londonból sürgönyzik, az alsóház 14 szótöbbséggel elvetette a nők szavazati jogára vonatkozó billt.

Vesztegetés a központi pályaudvar körül.

Budapest, márc. 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) A Magyar Államvasutak elnöksége a fővárosban tudvalevőleg egy nagy, központi pályaudvart akar lé-

tesíteni s már ki is dolgoztatott egy tervet, hogy mely telkeket vásárolja meg e célra. A rendőrséghez most följelentés érkezett, hogy egy telekspekulánsokból álló társaság megvesztegetett egy államvasuti főtisztviselőt, hogy az erre vonatkozó tervet adja át nekik, hogy azután a telkeket összevásárolhassák. Az ügyben a rendőrség nagy apparátussal nyomoz.

Vérengző villamos kalauz.

Budapest, márc. 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, egy Kaim Rudolf nevű villamos kalauz összeveszett Dvorzsák Károly és Blaumüller József nevű társaival, akikre revolvert rántott és lelőtte őket. Blaumüller meghalt, Dvorzsák pedig halálosan megsebesült. A vérengző kalauz azután maga ellen fordította a fegyvert és agyonlőtte magát.

TÖZSDE.

A Lloyd budapesti távirata március 29.	
Buza (áprilisra)	22.88 — —
Buza (májusra)	— — — —
Rozs (áprilisra)	21.18 — —
Zab (áprilisra)	19.58 — —
Tengeri) májusra)	17.50 — —

Közgazdaság.

Torontál vármegye selyemtenyésztése.

— Az országos felügyelő jelentése. —

II.

A szederfatenyésztés emelésére hivatásánál fogva mindent megtesz az országos selyemtenyésztési felügyelőség. 1911-ben ugyancsak ingyen kiosztott a vármegyében 220 liter szederfamatagot; 660.341 darab 2—3 éves magágyi szederfaesemétét és 19.406 darab kiültetésre alkalmas szederfát. Működése óta pedig 4567 $\frac{1}{2}$ liter magot; 10.700.194 darab 2—3 éves esemétét és 183.909 darab kész fát osztott ki.

Ezenkívül a felügyelőség közbenjöttével a községi faiskolákból 48.306 darab szederfát ültettek ki és ezzel a régi időben talált szederfaállományt 1,046.713 darabra emeltük.

Ezen eredmény megnyugtató lehetne mindenkire nézve, ha ezzel szemben nem állna azon eljlesztő jelenség, mely a szederfa pusztulásánál évről-évre feltűnik. Ugyan lehet-e annál elszomorítóbb, hogy a vármegyében 1911-ben kiültetett 67.712 darab szederfával szemben elpusztult 32.533 darab.

Örömmel soroljuk fel azonban azon községeket és városokat, amelyek a selyemtenyésztés emelése céljából külön epreskertek létesítésével iparkodnak gyarapítani a szederfa-állományt. Ezek: az alibumári járásban Alibumár 2000 négyszögöl, az antalfalvai járásban Antalfalva 5200 négyszögöl, Farkasd 2400 négyszögöl, Torontálsziget 300 négyszögöl, a bánlakai járásban Zichyfalva 500 négyszögöl, a csenei járásban Gyertyámos 200 négyszögöl, Kisjécsa 50 négyszögöl, Klári 200 négyszögöl, Nagyjécsa 2000 négyszögöl, a módosi járásban Bóka 800 négyszögöl, Gád 400 négyszögöl, Gyér 400 négyszögöl, Istvánföld 400 négyszögöl, Macedonia 800 négyszögöl, Rudna 800 négyszögöl, Surján 800 négyszögöl, Tógyér 1580 négyszögöl, Torontálszécsány 800 négyszögöl, Kisnezsény 400 négyszögöl, Szárcsa 400 négyszögöl, Nagynezsény 600 négyszögöl, a nagybecskereki járásban: Alsóaradi 2800 négyszögöl, Bégafo 60 négyszögöl, Bótos 400 négyszögöl, Felseőlemer 2000 négyszögöl, Felsőmuzslya 2000 négyszögöl, Lázárföld 800 négyszögöl, Nagytárnok 1600 négyszögöl, Perlasz 6800 négyszögöl, Rezsőháza 1600 négyszögöl, a nagykikindai járásban: Basahid 2000 négyszögöl, Bocvár 800 négyszögöl, Máriaföld 4800 négyszögöl, Mokrin 2800 négyszögöl, Nákófalva 650 négyszögöl, Tiszahégyes 4800 négyszögöl, a nagyszentmiklósi já-

rásban: Bolgártelep 400 négyszögöl, Keglevichháza 1200 négyszögöl, Nagycsanád 1600 négyszögöl, Nagyósz 1600 négyszögöl, Nagyósz 1600 négyszögöl, Nagyszentmiklós 8200 négyszögöl, Németnagyszentmiklós 1750 négyszögöl, Nyerő 1600 négyszögöl, Ócsanád 3900 négyszögöl, Teremi 600 négyszögöl, Valkány 500 négyszögöl, a pancsovai járásban: Almás 8000 négyszögöl, Beresztőcz 3200 négyszögöl, Ferenczhalom 2400 négyszögöl, Galagonyás 4780 négyszögöl, a párdányi járásban: Alsóittebe 800 négyszögöl, Párdány 4800 négyszögöl, Szerbszentmárton 1200 négyszögöl, Torontáldínyes 3200 négyszögöl, a törökbeesi járásban: Araes 6400 négyszögöl, Karlova 1600 négyszögöl, Kumán 10.000 négyszögöl, Tiszatarras 3600 négyszögöl, Törökbeese 3200 négyszögöl, a törökkánizsai járásban: Egyházaskér 800 négyszögöl, Ókeresztur 3200 négyszögöl, Újszentiván 1000 négyszögöl, a zombolyai járásban: Csósztelek 1600 négyszögöl, Kiskomlós 1700 négyszögöl, Kunszólós 800 négyszögöl, Magyaracsérnye 600 négyszögöl, Nagykomlós 2400 négyszögöl, Vized 6400 négyszögöl, Németacsérnye 3000 négyszögöl, Nagyikinda város 5500 négyszögöl és Pancsova város 2400 négyszögöl nagyságu szedreskertet létesített.

Végül mély hálával adózom itt is azoknak, akik hathatós támogatásukat ez évben sem vonták meg az ügytől.

Hálámat nyilvánítom dr. Dellimánies Lajos vármegyei főispánnak, Jankó Ágoston vármegyei alispánnak, Vámos Ignác kir. főmérnöknek, Hadfy Károly nagyszentmiklósi járási főszolgabírónak lelkes támogatásukért.

Köszönetet mondok: Grandjean Géza esztai jegyzőnek, Postin Zsiva nagygáji petekikeltőnek, Kanecár József úrményházi bírónak, Römer Péter gyertyámosi bírónak, Schuld Péter nagyjécsai jegyzőnek, Száviés Szilárd basahidi jegyzőnek és Lengenfeld Márton ottani községi végrehajtónak, Marjanov Szvetozár alsóaradi jegyzőnek, Zappe Péter vizesdi jegyzőnek és Dinyér József ottani tanítónak, Nagycsanád község előljárási igazgatójának, Nagyszentmiklós község előljárási igazgatójának, Hunyár Mátyás teremi jegyzőnek, Bolgártelep község előljárási igazgatójának, Zatkalik János boresai jegyzőnek, Rödler Jakab ferenczhalomi bírónak, Schikhofer János ivándi jegyzőnek, Véghe Ferenc öteleki körjegyzőnek, Krszties Szvetozár torontáldínyési jegyzőnek, Kisósz község előljárási igazgatójának, Tatarovics Teofil nagyszentpéteri jegyzőnek és Tosity Szekul ottani bírónak, Bogáros község előljárási igazgatójának és az ottani közbirtokosság elnökének, Bogdánffy Ignác feketői tanítónak, Chernolatecz Géza torontáljózseffalvai jegyzőnek, Battányháza község előljárási igazgatójának és Hoffer György pancsovai városi kertésznek, a selyemtenyésztés terén kifejtett jóindulatu közreműködésükért.

Hálás köszönetemet fejezem ki: báró Dániel Ernő nagygáji nagybirtokosnak és Eibenschütz Zsigmond györgyházi nagybirtokosnak, hogy saját szederfaállományukról a lombszedést kegyesen megengedték.

Piaci árak.

Hivatalosan feljegyeztettek a Nagybecskereken ma megtartott hetivásár alkalmával:

Buza	50 kgr.	10.70 korona.
Kétszeres	"	10 — "
Rozs	"	8.80 "
Árpa	"	7.50 "
Zab	"	8.80 "
Kukorica (uj)	"	8.10 "
Repce	"	12.30 "
Széna I.	"	7 — "
Széna II.	"	6 — "
Szalma I.	"	5 — "
Szalma II.	"	5 — "
Burgonya 1 kgr.	"	—10 "
Disznóhus I. 1 kgr.	"	2 — "
Disznóhus II. 1 kgr.	"	1.80 "
Disznózsir 1 kgr.	"	1.84 "
Marhahus I. 1 kgr.	"	1.76 "
Marhahus II. 1 kgr.	"	1.68 "
Borjúhus I. 1 kgr.	"	2.40 "
Borjúhus II. 1 kgr.	"	2 — "
Juhhus 1 kgr.	"	1.20 "
Fiatl bárányhus 1 kgr.	"	— — "

Felelős szerkesztő: Somfai János.

Torontálvármegye alispánja.

9337—1912. szám.

417—1.1

Pályázati hirdetmény.

Nagykikinda rendezett tanácsú városnál
1. az ujonnan szervezett, évi 2000 korona
fizetés és 400 korona lakbérrel javadalmazott
tanácsnoki állásra:

2. a nyugdíjazás folytán megüresedett,
évi 2400 korona fizetés és 600 korona lak-
bérrel összekötött mérnöki állásra;

3. a szintén nyugdíjazás folytán meg-
üresedett, évi 1200 korona fizetéssel javadal-
mazott városgazdai állásra ezennel pályázatot
hirdetek.

Felhívom pályázni szándékozókat, hogy
kérvényeiket szabályszerűen felszerelve leg-
később folyó évi április hó 25-ig hozzám
nyujtsák be.

Nagybecskerek, 1912. március hó 21-én.

Jankó s. k., alispán.

287. Bvk. 1912. sz.

419—1.1

Árverési hirdetmény.

A nagybecskereki kir. törvényszék 1912.
194. számú végzésével megkeresett nagybecs-
kereki kir. járásbírósnak 1912. évi V. 52.
számú végzése folytán Josef Reithoffer &
Söhne javára 317 korona 90 fillér tőkekövetel-
és és járulékaik erejéig elrendelt kielégítési
végrehajtás folytán 1912. évi január hó 16.
napján felülfoglalt és 3100 koronára becsült
ingóságokra az árverés elrendeltetvén, annak
Nagybecskereken Gizella-part 4. sz. a. leendő
megtartására határidőül 1912. évi április hó 12.
napjának délután 4 órája kitűzetik az 1912.
évi V. 26/4. sz. a. kelt végzés alapján.

Az árverés alá kerülő ingóságok meg-
jelölése: grammophonok, varrógépek, ellen-
őrzőpénztár, automobil, irógép.

Az árverés az 1908. évi XLI t.-c. 20.
§-a értelmében még a következő foglaltatok
részére is elrendeltetett: Hirschl & Comp 500
kor. Bernáth és Kulinyi 200 kor. The Gummi-
werke Company Ltd 37 kor. 73 fill. Oest. Ame-
rikanische Gummifabrik A.-G. 864 kor. 22 fill.

Nagybecskereken, 1912. évi március hó
14. napján.

Schmelz, kir. bir. végrehajtó.

Irodai gyakornoknő

lehetőleg irodai gyakorlattal

felvétetik

egy nagyobb he'lybeli ipar-
vállalatnál. **Cim a kiadóban.**

Tizezer korona

készpénz lefizetése mellett
kapható Nagybecskereken
közvetlenül a város mellett
egy

14 holdas szőlő.

A vételár hátralevő része
évi részletekben törleszt-
hető. A szőlőt esetleg két
parcellában is eladják. —

Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

Nagyzezsény község előjáróságától.
369—1912. szám.

416—1.1

Hirdetmény.

Közhírré tesszük, hogy f. évi április hó
3. (három) napján délelőtt 10 (tíz) órakor
Nagyzezsény község háznál egy hizott bika
készpénzért el fog adatni.

Nagyzezsény, 1912. évi március 27.

Trifunov,
jegyző.

Dimitrijevics,
bíró.

Egy felvilágosodott fej

minden esetben

dr. Oetker-féle sütőport á 12 fill.
használ.

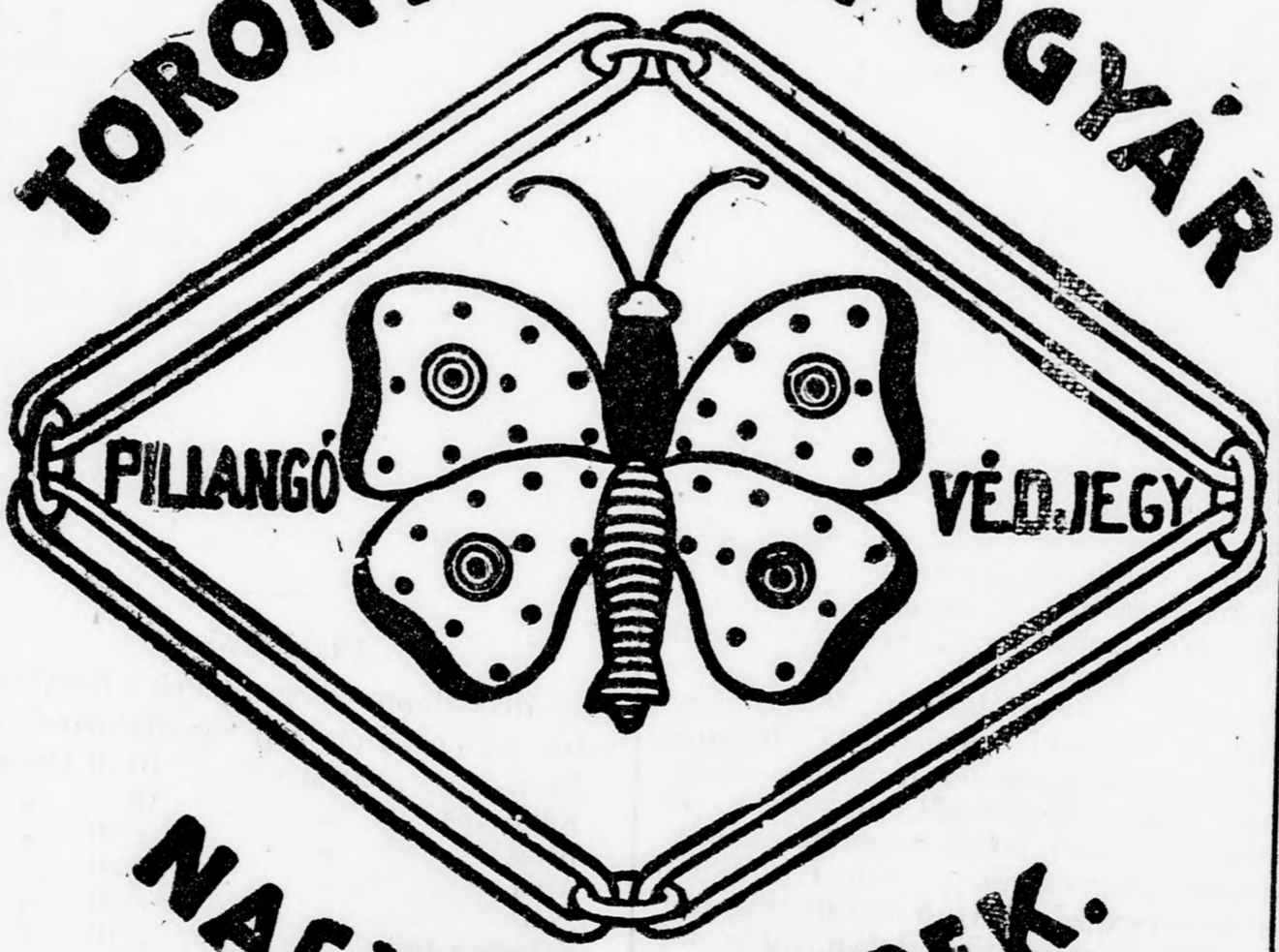
Tökéletes, higiénikus és orvosok által aján-
lott pólszer az élesztő helyett.
Minden tészta és sütemény ezáltal nagyobb,
lazább és könnyebben emészthető.

Dr. Oetker vanília cukra á 12 fill.

a legnemesebb fűszer tejhez, tésztához,
kakaóhoz, teához, csokoládéhoz, krémekhez,
tejeskenyérhez, tésztához, pudingokhoz stb.,
továbbá finom, vagy porcukorral vegyítve
tészták és sütemények behintésére. Tökélet-
esen pótol 2—3 szál jó vaniliát. Ha 1/2 csomag
Oetker-féle vanília cukrot 1 kilogr finom
cukorral vegyítünk s abból 1—2 kis kanállal
tesztünk a téába, pompás, aromatikusan ízt
nyerünk Dr. Oetker sütőporai és vanília cukra
minden gyarmatáru s más hasonló kereske-
desben raktáron van Kimerítő használati
utasítás minden csomagon. Receptgy jtemé-
21(4)-3.2 nyek ingyen.

Hirdetéseket jutányos árért közöl a „Torontál“

politikai napilap kiadóhivatala, mely lap a legjobb, legolvasottabb napilap Torontálvármegyében

TORONTÁLI CIPŐGYÁR**Külön cipőosztály!**

Kaphatók mindennemű

férfi-, női- és gyermekcipők és szandálok.

6—64 31

Torontáli strapa-cipők.

Gazdag választék

kalapvirágok és
napernyőkben,

a legjobb

illatszerekben és
gummilabdákban.

Benó**Testvérek**

rövidáru, cipő és játékszeráru
üzlete

Nagybecskerek

Telefon: 201.

Alapítási év: 1870.